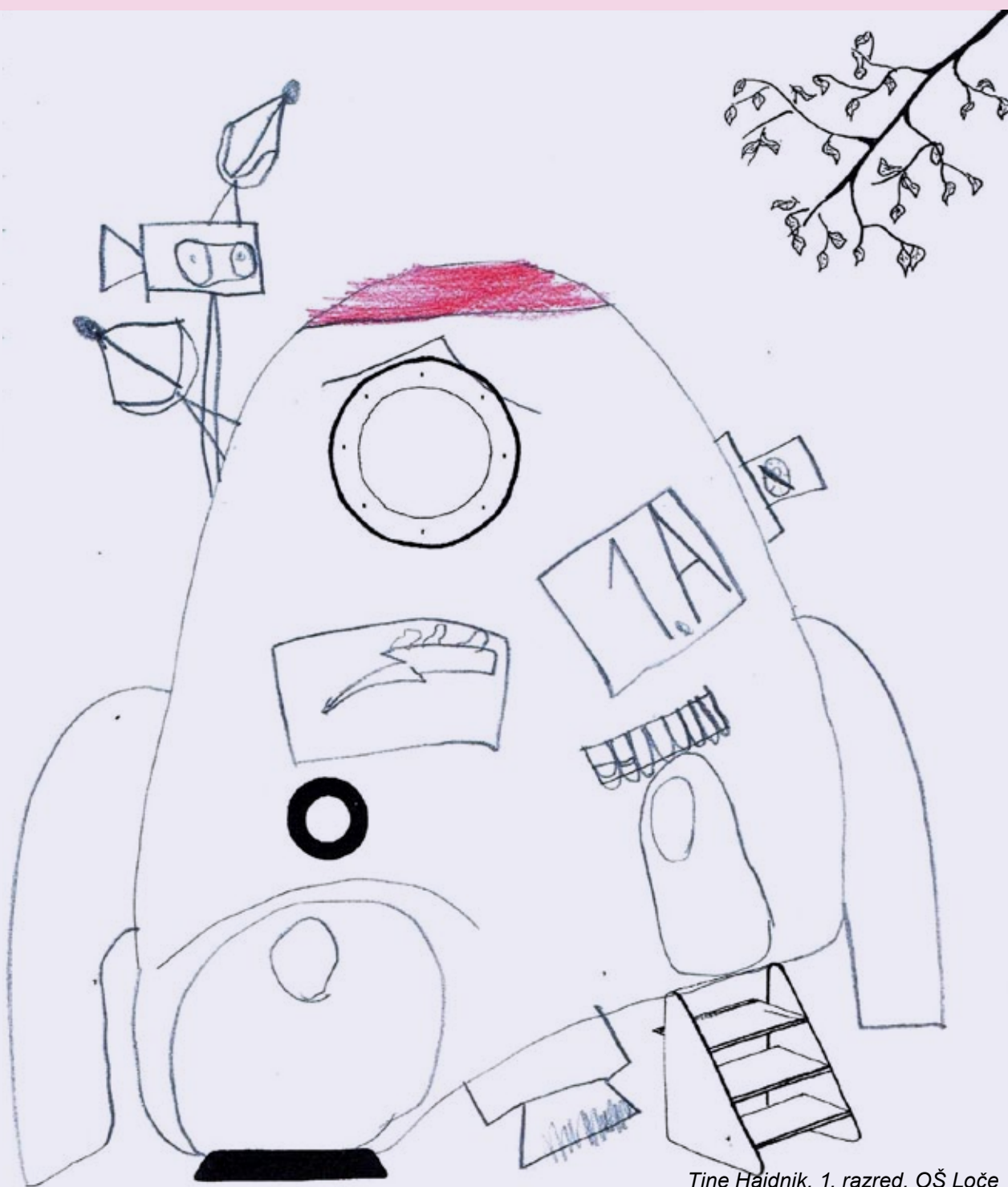

Objem zvoka

Časopis TIM-a za polžev vsadek, Center za sluh in govor Maribor, Vinarska 6, Maribor

Tine Hajdnik, 1. razred, OŠ Loče

Polžev vsadek	2
Uvodnik	3
Z obema ušesoma v središču življenja	4
Zaznava glasbe pri osebah s polževim vsadkom	5
Vloga staršev v procesu otrokove socializacije	6
Poročilo z 12. kongresa Evropske federacije avdiologov (EFAS)	7
AUDIO BM Seminar – Aktualnosti v ORL	10
10 let PV pri Viktoriji	11
13 let tišine	14
Potovanje v tišino in iz nje	15
Moja pot do sluha	18
Vabilo na tradicionalno srečanje uporabnikov PV in njihovih družin na pikniku v Mariboru	19
Lukčeve prigode	20
Na neznanem planetu	22

Informacije

Z vašimi vprašanji se lahko obrnete na člane Tima za polžev vsadek Centra za sluh in govor Maribor.

Tel: 02/228 53 40
02/228 53 46 (amb.)
02/228 53 44 (šola)

Fax: 02/228 53 63

E-mail:
diana.ropert@csgm.si
alenka.werdonig@csgm.si
sergeja.grogl@csgm.si
irena.varzic@csgm.si
milan.brumec@csgm.si
katja.lovse@csgm.si

Spletna stran:
<http://www.csgm.si/>

Časopis izdaja Center za sluh in govor Maribor - Tim za polžev vsadek, Vinarska ulica 6, 2000 Maribor
Direktor Samo Rumež, prof.

Odgovorna urednica Diana Ropert
Lektorirala Tjaša Burja
Uredil in za tisk pripravil Milan Brumec

Časopis je brezplačen in izhaja v nakladi 500 izvodov. Na leto izidejo 2 številki. Tisk plačata podjetji Cochlear in MED-EL. Poštnino plačata podjetji Posluch in Windex.

ISSN C506-2713

POLŽEV VSADEK

Milan Brumec, Center za sluh in govor Maribor

SLUH IN NJEGOVA IZGUBA

Zvok iz okolice potuje v uho, kjer se spremeni v takšno obliko, da ga naši možgani prepoznajo. Zvočno valovanje iz okolice potuje od zunanjega v srednje uho, kjer povzroči nihanje bobniča. Preko slušnih koščic se valovanje prenese do polža, v katerem lasne celice pretvarjajo mehanske vibracije v šibke električne impulze, ki jih slušni živec prenese do možganov. Ko je ta pot ovirana, slabše ali nič ne slišimo. Kadar slišimo slabše, smo naglušni in si pomagamo s slušnimi aparati. Če niti s slušnimi aparati ne slišimo, smo gluhi. V tem primeru nam morda lahko pomaga polžev vsadek.

KAJ JE POLŽEV VSADEK?

Polžev vsadek je elektronska naprava, ki zvok iz okolice pretvarja v električne impulze, ki jih možgani lahko "razumejo". Polžev vsadek je sestavljen iz zunanjega in notranjega dela.

Zunanji deli polževega vsadka:

- mikrofoni: sprejema zvoke iz okolice; nameščen je za ušesom (na procesorju) ali na oddajniku;
- procesor signalov: majhen računalnik, ki signal iz mikrofona spremeni v električne impulze; vsi novejši modeli so že zauheljni;
- oddajnik: plastičen obroč z navitjem in magnetkom; prenese signal iz procesorja govora v sprejemnik (notranji del).

Notranji del polževega vsadka:

- sprejemnik: sprejema signale iz oddajnika in jih razporeja na polje elektrod; vstavljen je pod kožo za ušesom;
- polje elektrod: nameščene so v polžu; preko njih se električni impulzi prenesejo na slušni živec.

ALI S POLŽEVIM VSADKOM TAKOJ SLIŠIM?

Ne! Po operaciji, ta običajno traja od 2 - 3 ure, ostane pacient do enega tedna v bolnišnici, dalje pa okreva doma. Večina se v tem času počuti normalno. Po približno mesecu dni mu strokovnjaki na kliniki dodajo še zunanje dele polževega vsadka, pri čemer je potrebna prva nastavitev procesorja govora glede na njegove individualne potrebe. Nastavitev ni enkratno dejanje.

Na začetku so nastavitve bolj pogoste, kasneje pa enkrat letno, oz. po potrebi. PV ali kombiniran PV-slušni aparat se lahko vstavlja in uporablja na obeh ušesih.

Napredek in uspeh sta odvisna od mnogih dejavnikov, predvsem od tega ali je gluha oseba že slišala, ali pa je gluha od rojstva. Na vsak način pa polžev vsadek pomeni lažjo orientacijo gluhe osebe in olajšano pot pri učenju poslušanja in govora.

Sama vstavitve polževega vsadka ni dovolj za uspešno pridobivanje slušno-govornih sposobnosti, zato uporabnike usmerimo v rehabilitacijo.

MEDSEBOJNA POMOČ UPORABNIKOV PV TER STARŠEV OTROK S PV

Objavljamo e- naslove uporabnikov PV in staršev otrok s PV, s katerimi lahko izmenjate izkušnje:

Moja Mihelič, uporabnica PV - mmojcy@gmail.com

Marjanca Škrobar, uporabnica PV - marjanca.skrobar@gmail.com

Klementina Pristovnik, mama - celofiga@gmx.at

Nataša Prokshi, mama - alter_tuina@yahoo.com

Hajdnik Irena - hajdnik.irena@gmail.com

Zlatko in Maja Sobočan - sobocan11@gmail.com

Andreja Blazina - andreja.blazina@gmail.com

Vsi, ki bi bili še pripravljeni pomagati z izkušnjami, nam pošljite e-naslove, da jih bomo dodali v rubriko Medsebojna pomoč.

UVODNIK

Diana Ropert, Center za sluh in govor Maribor

Spoštovani bralci!

Pred vami je trideseta številka časopisa. Prva v letu, v katerega smo zakorakali in v katerem vam želimo veliko lepega, dobrega in predvsem veliko sreče ... Če imamo srečo, imamo tudi vse drugo, kar potrebujemo. Prav dobro pa poznamo rek: Vsak je svoje sreče kovač. Torej, kujmo svojo srečo! Naše želje pa so tudi - dobro sodelovanje z vami, bralci.

Vemo, kako pomembno je pri rehabilitaciji sodelovanje obeh strani, klienta oz. staršev otroka s polževim vsadkom in strokovnjaka. V tej številki je kar nekaj člankov, ki nas opominjajo na pomembnost tega sodelovanja. Avtorji knjige Verbotonalni pristop djece s težkočama slušanja i govora poudarjajo neprecenljivo vrednost staršev v razvoju socializacije. Med stranmi te številke časopisa bomo našli tudi zanimivo pripoved staršev Horvat, ki opišeta zgodbo s hčerko Viktorijo, ki je morda podobna vaši in vas bo spodbudila k pisanju. Zelo zanimivi so tudi prispevki odraslih uporabnikov polževega vsadka. Njihove informacije o tem, kako slišijo, so še posebej dragocene za nas, strokovnjake. Odrasli lahko primerjajo poslušanje pred izgubo sluha s poslušanjem s polževim vsadkom. Svoje izkušnje nam je zaupala tudi ga. Darja Pajk, ki je aktivna članica FB strani Polžev vsadek – izkušnje.

Upamo, da bo na naslednjih straneh vsak našel kaj zase, tudi otroci, ki jih na koncu čaka zgodbica Lukčeve prigode!

NASLOVNA RISBA

*Na neznanem planetu je pristala moja raketa. Na planetu so doma pošasti. Tudi jaz živim na planetu. Vozim vrtalnik, raketo.
(več na strani 22)*

Tine Hajdnik, 1. razred, OŠ Loče

Z OBEMA UŠESOMA V SREDIŠČU ŽIVLJENJA

Klavdija Ambrožič, Center za sluh in govor Maribor

Prevod življenjske zgodbe Susanne Kral

Poslušati je za večino ljudi nekaj samoumevnega. Malokomu je jasno, kakšno pomembno vlogo ima zdravo uho v vsakdanjem življenju. V poklicnem življenju je uspešna komunikacija z nadrejenimi in kolegi izrednega pomena.

Stara sem 25 let in prihajam iz Augsburga v Nemčiji. Od rojstva sem gluha. Ko sem bila stara 6 mesecev, so moji starši opazili, da ne reagiram na zvoke. Takrat sem začela nositi slušne aparate (SA). Starši so me zmeraj spodbujali k učenju poslušanja in govorne komunikacije. Pozneje sem se naučila brati z ustnic. Sedaj branja z ustnic ne potrebujem več.

Znakovnega jezika sem se naučila veliko pozneje, v šoli. Šolanje sem pričela v šoli za naglušne, ki se je leta 2002 združila s šolo za gluhe Dillingen. Takrat smo se morali naučiti znakovnega jezika, ker je velikokrat prihajalo do konfliktov med gluhimi in naglušnimi učenci.

Imam sestro. Tudi ona je naglušna in ima enako kot jaz dva polževa vsadka (PV). Obe sva bili istočasno oskrbljeni s PV in imeli sva isto logopedinjo. Moja sestra je dve leti mlajša. Njena naglušnost je bila diagnosticirana takoj po porodu.

Po začetni rehabilitaciji doma sem obiskovala pripravljalnico na šolo oz. vrtec za naglušne otroke. Tam sem se naučila poslušati in govoriti. Od 1997 do 2007 sem obiskovala posebno šolo za naglušne v Augsburgu. Nekateri moji sošolci so imeli PV, drugi SA. V letu 2000 sem tudi jaz želela imeti PV. S starši smo se odločili, da si obe s sestro dava vstaviti PV. Operirani sva bili v München-Grosshadern, kjer je potekala tudi rehabilitacija.

Veliko let sva enkrat na teden obiskovali logopedinjo v Münchnu. S SA nisva mogli uspešno telefonirati. Po vstavitvi PV sem poskusila s telefoniranjem in bila presrečna, ker sem brez težav slišala. To je bil zelo velik uspeh z mojim prvim PV. 2002 sva se s sestro odločili za operacijo tudi na drugem ušesu. Operiral naju je isti zdravnik, prav tako v München-Grosshadernu.

Nikoli mi ni bilo žal, da imam dva PV. Zelo sem vesela te odločitve, saj slišim veliko bolje kot prej. Leta 2007 sem zaključila z osnovnošolskim izobraževanjem in šolanje nadaljevala na triletni šoli za gospodinje v poklicni šoli v Nürnbergu. Po

uspešnem zaključku sem takoj dobila delovno mesto gospodinje v velikem učnem centru in penzionu za goste v Hinterseeju v okolici Berchtesgadna. Tam sem delala dve leti. Tako nadrejeni kot kolegi so me z mojo slušno oviranostjo popolnoma sprejeli. Zelo dobro smo se sporazumevali in tudi s komunikacijo z gosti nisem imela nobenih težav. Nikoli nisem potrebovala nikakršnih posebnih pripomočkov ali tolmača.

Po dveh letih sem se vrnila v Augsburg, ker je imel oče velike zdravstvene težave in sem želela biti družini v pomoč. Oče je bil poslovodja v socialni ustanovi v Augsburgu in mi je tam uredil delovno mesto. Zaposlena sem kot upravna uslužbenka na področju domače oskrbe. Delo me zelo veseli. Delam pretežno s starejšimi ljudmi in jim pomagam pri nakupovanju, v gospodinjstvu, pri negi, pri oskrbi s hrano, dvigujem recepte pri zdravnikih in prevzemam prevoze. Pri komunikaciji s starejšimi ljudmi nimam večjih težav.

Seveda je včasih težko, ker starejši ljudje velikokrat govorijo pretiho, prehitro ali momljajo. S kolegi in nadrejenimi komuniciram popolnoma normalno, brez posebnih pripomočkov ali tolmača. Težava nastopi le, ko kolegi govorijo vsi naenkrat in postane preglasno. Takrat ne razumem nič. Po navadi jih ustavim in prosim, da naj govori samo eden, da bom tudi jaz razumela. Potem z razumevanjem govora nimam več težav.

Imam svoje stanovanje. V mojem prostem času se rada dobivam s prijatelji ali družino. Doma zelo rada kuham in pečem. Zelo sem zadovoljna z obema PV, mojim vsakdanom in mojim življenjem, čeprav sem slušno prizadeta.

Večinoma dobesedni prevod po:

Susanne KRAL

Schnelingstr. 2

86165 AUGSBURG, NEMČIJA

Schnecke 89, september 2015, stran 30

ZAZNAVA GLASBE PRI OSEBAH S POLŽEVIM VSADKOM

Katja Globevnik, Center za sluh in govor Maribor

Polžev vsadek omogoča gluhih otrokom in odraslim lažje sprejemanje in tudi razumevanje govora, vendar velja, da so uporabniki polževega vsadka še vedno precej slabši pri zaznavanju glasbe kot njihovi slišni vrstniki (Looi, 2008). Pomembno je poudariti tudi to, da imajo gluhi otroci drugačno izkušnjo doživljanja glasbe kot tisti, ki so oglušeli kasneje. Predstava o zvokih (govoru in glasbi) vključuje samo tisto, kar so slišali ob pomoči polževega vsadka, medtem ko si posamezniki, ki so oglušeli kasneje, lahko pomagajo s spominom in mentalnimi reprezentacijami, kako nekaj zveni. Gfeller (2008 in 2010) in Olszewski (2005) navajata, da lahko otroci s polževim vsadkom dosežejo enak nivo zaznavanja govora kot njihovi slišni vrstniki, česar pa ne moremo trditi za zaznavanje glasbe, še posebej za zaznavanje barve in melodije. Ne glede na zaznavo pa otroci s polževim vsadkom pogosto uživajo v glasbi.

Kljub temu da strokovnjaki poudarjajo, kakšne so zmožnosti zaznavanja glasbe in prepoznavanja ter razlikovanja njenih elementov, so nekateri otroci s polževim vsadkom v šolskem okolju še vedno izpostavljeni neprijetnemu ocenjevanju glasbene vzgoje v višjih razrednih osnovne šole. Strokovnjaki iz tujine so naredili veliko raziskav na temo zaznavanja, prepoznavanja in tudi uživanja v glasbi pri otrocih s polževim vsadkom. Raziskali so, kaj ti otroci zmorejo in kje imajo težave.

Strokovnjaki iz Koreje (2015) so raziskovali, ali mladostniki s polževim vsadkom zaznavajo enako barvo zvoka kot slišni vrstniki. Gfeller in sodelavci

(2002) so ugotovili, da imajo uporabniki polževega vsadka težave pri zaznavi barve zvoka, kar je še posebej pomembno pri prepoznavanju strukturnih elementov glasbe. Zaznavanje barve zvoka je nujno pri zaznavi melodije, medtem ko barva zvoka pri različnih glasbenih inštrumentih pomembno vpliva na razlikovanje glasbenih inštrumentov med seboj. Študija Olszewskega in sodelavcev (2005) je pokazala, da so uporabniki polževega vsadka (otroci in odrasli) zmožni pravilno prepoznati 4 različne melodije iz zaprte liste, ko jim je melodija predstavljena z napisanim besedilom ali z zapetim besedilom. Ko besedilo umaknemo, otroci melodije ne morejo več prepoznati in je tudi sami ponoviti. Odrasli so pri tej nalogi bolj uspešni, saj si pomagajo z zaznavo ritma pesmi. Slišni otroci in odrasli so isto nalogo opravili brez težav.

Kljub težavam pri zaznavi barve zvoka in melodije pa številni avtorji poudarjajo, da so osebe s polževim vsadkom zmožne razlikovati med različnimi inštrumenti ter da lahko to zaznavo s treningom še izboljšamo. Raziskave so pokazale, da so najuspešnejši pri prepoznavanju zvoka klavirja in kitare.

Gfeller ind. (2002) so ugotovili, da gluhi posamezniki s polževim vsadkom opisujejo barvo glasbe veliko pogostejše kot estetsko manj prijetno. Migirov (2009) pa navaja, da je užitek pri poslušanju glasbe bolj odvisen od psihosocialnih in kulturnih dejavnikov kot pa od zaznavne natančnosti pri poslušanju glasbe.

Raziskave so pokazale, da osebe, ki poslušajo s

polževim vsadkom, lahko zaznajo drobne razlike v glasbi kljub slabšim zmožnostim zaznavanja barve tonov in melodije. Prav tako lahko v glasbi uživajo, če jih tega od malega tudi učimo.

Raziskava iz Amerike (2014) je raziskovala, ali obstaja kakšna razlika v zanimanju za glasbo med otrokom s polževim vsadkom in njegovim slišočim sorojencem. Rezultati so pokazali, da med njima ni razlike. Otroci, ki prihajajo iz družin, kjer tudi starši pogosto poslušajo glasbo ali jo ustvarjajo, se tudi sami pogosteje vključujejo v različne aktivnosti, povezane z glasbo.

VIRI:

Driscoll, V., Gfeler, K., Tan, X., See, R., Cheng, H., Kanemitsu, M. (2014). Family involvement in music impacts participation of children with cochlear implants in music education and music activities. Cochlear Implants International, 0(0), 1-10.

Kim, S., Cho, Y., Kim, E., Yoo, G. E. (2015). Can young adolescents with cochlear implants perceive different timbral cues? Cochlear Implants International, 16(2), 61-68.

VLOGA STARŠEV V PROCESU OTROKOVE SOCIALIZACIJE

Diana Ropert, Center za sluh in govor Maribor

Povzetek iz knjige Verbotonalni pristup djeci s teškoćama slušanja i govora avtorjev A. Dulčić in drugih

Ni treba posebej poudariti, da imajo v razvoju posameznika starši ter ožje in širše okolje veliko in pomembno vlogo. Od prvega dne, lahko bi rekli od prve minute življenja, si vsak otrok oblikuje določen odnos s starši. V začetku gre seveda za odvisnost, z odraščanjem pa se ta primaren odnos spreminja v strukturi in intenziteti. V najzgodnejšem obdobju je najvažnejša vez z mamo, a zatem z drugimi pomembnimi ljudmi družine: z očetom, s sestrami, z brati, z babico in dedkom. Z vstopom v šolo pa vse važnejšo vlogo prevzamejo vrstniki. V obdobju pubertete zraven vrstnikov prevzamejo vlogo tudi drugi socializacijski faktorji kot so kultura, mediji, cerkev ... Vsi ti faktorji močno vplivajo na odraščanje in oblikovanje otrokove osebnosti.

Socializacija je proces, ki traja celo življenje, a največji delež je v otroštvu in mladosti znotraj družine. Odnos roditelj – otrok je temeljni in najvažnejši odnos preko katerega se razvija socializacija. Le ta v času otroštva vpliva na moralni razvoj otroka, njegov kasnejši odnos do vrstnikov ter na druga socialna vedenja.

Starševstvo je zelo širok pojem. Starševstvo pomeni odločiti se za otroke, jih roditi, sprejeti starševsko vlogo – negovati otroka, spremljati razvoj, pomembne so starševska ljubezen, toplina, varnost in ne nazadnje zahtevnost do otroka.

Za otroka je najbolje, da živi v trdni družinski skupnosti, v kateri oba starša sodelujeta pri skrbi za

otroka. Današnje pojmovanje in struktura družine se je bistveno spremenila v primerjavi s prejšnjim stoletjem. V današnjih družinah je manj zaposlenih, več ločitev, več mladostniških nosečnosti in najstniških staršev, hkrati pa se veliko več parov odloči za pozno starševstvo, posledično imajo manj otrok in so starejši starši.

Pri proučevanju razvoja otroka je treba upoštevati širši družinski kontekst, v katerem se vzgaja otrok. Včasih že tako težko situacijo staršev, ki imajo otroka s posebnimi potrebami, otežuje še nerazumevanje okolice. Staršem svetujemo, da bližnjim ljudem iskreno povedo o potrebah svojega otroka. Toliko bolj kot so starši odprti proti svoji sredini, tem večja je

verjetnost, da pridejo v stik z drugimi starši, ki imajo otroka z enakimi težavami. Izmenjava informacij in čustev nam pomaga, da lažje nosimo lastne težave.

V času diagnostike, operacije in pooperativne rehabilitacije se starši naglušnih in gluhih otrok soočajo s čustvenimi stiskami – strahom, žalostjo, tudi jezo. Zato je delo s starši zelo pomembni del kompleksnega pristopa v rehabilitaciji. Zaradi potreb otroka, nege, pogostih medicinskih pregledov in rehabilitacije nekateri starši pozabijo na lastne potrebe, začnejo zapostavljati sebe, delo in življenje v skupnosti, v kateri živijo. Starše je treba vedno znova spomniti na lastno življenje, na druge člane družine, prijatelje, lastne interese in svoj prosti čas.

Za zdrav psihični razvoj vsakega otroka je potrebna ljubezen, spoštovanje in sprejetost zlasti s strani njegovih staršev. Vsak otrok, ki čuti brezpogojno ljubezen in skrb svojih bližnjih, bo razvil temeljno zaupanje v ljudi, kar je posebej važno za otroke s težavami, za katere obstaja večja verjetnost, da se bodo v času otroštva in odraslosti srečevali z obsodbami okolice.

Samo starši, ki znajo poskrbeti za svoje čustvene potrebe, lahko imajo z otrokom iskren odnos, poln zaupanja, ki daje otroku občutek sigurnosti in samozaupanja že v najzgodnejšem obdobju. Starši, ki so polni toplote in ljubezni in so istočasno odgovorni starši s tem, da podpirajo otroka pri doseganju samostojnosti, delajo v korist otroka. Občutek pripadnosti v zgodnjem otroštvu predstavlja osnovo za kasnejši razvoj neodvisnosti otroka, visoko stopnjo samozavednosti, kvalitetne odnose z vrstniki in nasploh dobro socialno prilagojenost.

POROČILO Z 12. KONGRESA EVROPSKE FEDERACIJE AVDIOLOGOV (EFAS)

Katja Globevnik, Center za sluh in govor Maribor,
Jurij Globevnik, AUDIO BM

Med 27. in 30. 05. 2015 se je v Istanbulu odvijal 12. kongres s področja avdiologije, ki je organiziran na vsaki 2 leti in kjer se predstavijo novosti s tega področja.

Kongres se je začel 27. 05. 15 s predstavitvijo glavnih treh sponzorjev dogodka: Amplifona, ME-DELa in Cohlearja.

Podjetje Amplifon je predstavilo raziskavo o korelaciji med izgubo sluha in sladkorno boleznijo ter njunimi medsebojnimi povezavami. Raziskovalci so prišli do ugotovitve, da obstajajo trdni dokazi in študije v povezavi med izgubo sluha in sladkorno boleznijo tipa 2. Ta povezava ni prisotna samo pri starejših osebah, pač pa tudi pri mlajših in poveča možnost izgube sluha.

Podjetje MEDEL je predstavilo svoj nov kohlearni sistem, imenovan SYNCHRONY. Sem spadajo nov vodoodporen zunanji avdio procesor imenovan SONNET, polžev vsadek, imenovan SYNCHRONY in RONDO – edini polžev vsadek znotraj ene enote.

SYNCHRONY polžev vsadek je trenutno edini polžev vsadek na trgu, pri katerem ni potrebno odstraniti magneta pred MRI slikanjem glave. Med drugim je MED-EL predstavil tudi novost, kot je daljinska oskrba v smislu fittinga, svetovanja, rehabilitacije in treninga. Ta novost je koristna predvsem za uporabnike s težjim dostopom do klinik in slušnih centrov, deluje pa preko gostujočega servisnega internetnega omrežja.

Cohlear nam je predstavil uporabo njihovih brezžičnih tehnologij za njihov najnovejši polžev vsadek »Nukleus 6«. To je bil odličen prikaz, v katero smer bo šla brezžična tehnologija tudi v svetu slušnih aparatov. Cohlear Wireless TV Streamer uporablja le eno napravo, saj je sprejemnik že vgrajen v polževem vsadku. Cohlear Wireless TV Streamer je lahko istočasno povezan z večjim številom zvočnih procesorjev, tako da lahko televizijo istočasno spremlja večje število uporabnikov polževih vsadkov. Enak princip je pri uporabi Cohlear Wireless Mini Microphona, kjer

govorec uporablja le pripet brezžični mikrofoni, sprejemnik slušatelja pa je že vgrajen v njegovem polževem vsadku. To pomeni, da slušatelj ne potrebuje nobenega mini sprejemnika na čeveljčku, kakor tudi nobenega sprejemnika v obliki indukcijske zanke okrog vratu. Tudi Cochlear Wireless Mini Microphone je možno istočasno povezati z večjim številom zvočnih procesorjev, tako da lahko istega govorca spremlja večje število uporabnikov polževih vsadkov. Cochlear Wireless Phone Clip omogoča uporabnikom polževega vsadka lažje telefoniranje. Samostojno je pripet na kos oblačila.

Podjetje Cochlear je predstavilo tudi svoj izboljšani kostni slušni aparat Baha 5. Aparat je tehnološko izpopolnjen, spremenil pa je tudi vizualno podobo. Je za 30 % manjši kot prejšnja različica aparata. Aparat Baha 5 omogoča brezžično povezavo s telefonskim aparatom iPhone in tako uporabniku omogoča direkten prenos zvoka v aparat. Na enak način omogoča tudi poslušanje glasbe.

Preostale dni kongresa smo poslušali predstavitve raziskav. Kar nekaj raziskovalcev je delalo preizkuse na mačkah. Ugotovili so, da dalj časa trajajoča izpostavljenost glasnosti (vsaj 6 tednov) na nivoju 70 dB povzroča spremembe v možganih, zaradi česar imamo lahko težave pri razumevanju govora. Okrevanje od hrupa bi naj trajalo 2 tedna in nikakor ne v popolni tišini. Kljub okrevanju pa so pri nekaterih poškodbe trajne.

Raziskava s področja plastičnosti možganov in

gluhote iz Londona je pokazala, da so gluhe osebe zaradi pomanjkanja zvočnih informacij veliko bolj razvile vidni del možganov (zatilni reženi). Tudi po pridobitvi slušnega pripomočka pri poslušanju aktivirajo tako slušno kot tudi vizualno področje možganov. Dlje časa ko uporabljajo aparat, manjša je aktivacija vizualnega področja, vendar kljub temu še vedno večja kot pri normalno sliščih osebah. To imenujemo Cross-modalna plastičnost možganov. Vizualna komponenta je pomembna tudi pri poslušanju sliščih oseb, saj nam omogoča hitrejšo diskriminacijo slišanega in branje z ustnic. Vidna informacija nam vedno pomaga pri razumevanju slišanega.

Anu Sharma iz Amerike je predstavila novosti s področja nevroplastičnih sprememb pri izgubi sluha. Na učinkovitost poslušanja in razumevanja zvočnih sporočil vplivajo kognitivne sposobnosti (intelektualne sposobnosti, pozornost, koncentracija, demenca ...), starost, socialna vključenost posameznika in količina kognitivne rezerve (možgani se ob izgubi sluha reorganizirajo). Tudi ta predavateljica je predstavila pomembnost vidnega področja možganov pri osebah z izgubo sluha v vseh starostnih obdobjih. Do reorganizacije v možganih pride že pri zmerni izgubi sluha. Aktivacija vidnega področja pri poslušanju je zelo pomembna pri razumevanju govora v hrupu. Večja kot je aktivacija, bolj je oseba uspešna pri poslušanju v hrupu.

Avdiologi iz Nemčije so primerjali uspešnost poslušanja s slušnim aparatom in polževim vsadkom. Menijo, da še vedno ne obstajajo jasni avdiološki kriteriji za dodelitev polževega vsadka, saj se vedno izhaja iz posameznika in njegove sposobnosti poslušanja ter razumevanja slišanega glede na druge značilnosti (starost, kognitivne sposobnosti ...). V raziskavo so vključili 185 oseb s senzorinevralno izgubo sluha, ki so uporabljali slušni pripomoček vsaj 3 mesece. Raziskava je pokazala, da so osebe, ki poslušajo s polževim vsadkom, uspešnejše v vseh okoljih poslušanja (telefoniranje, televizija, identifikacija govorca in poslušanje v hrupu) razen pri poslušanju glasbe.

Astrid van Wieringen iz Belgije je v svojem prispevku govorila o otrocih z enostransko izgubo sluha. Raziskave kažejo, da te otroke pogosto odkrijemo kasneje. Glede na slišče vrstnike imajo kar nekaj težav na področju govora in jezika in so zato v šoli manj uspešni od sliščih vrstnikov. Otroci z enostransko izgubo sluha imajo slabši kratkoročni in delovni spomin, težave pri prostorskem zaznavanju zvoka (lokalizaciji) in več težav pri pravilni formulaciji daljših stavkov. Še vedno je kar nekaj otrok z enostransko izgubo sluha, ki na naglušnem ali

gluhem ušesu niso opremljeni z ustreznim slušnim pripomočkom, ki bi jim olajšal poslušanje v šolskem okolju.

Avidiologi s Poljske so izvedli raziskavo, v kateri so ugotavljali izgubo sluha v visokih frekvencah pri osnovnošolskih otrocih. Ugotovili so, da je izguba sluha pogostejša pri otrocih, ki poslušajo glasbo preko prenosnih predvajalnikov glasbe. Pogosto pa se je izkazalo tudi, da so izgubo sluha v višjih frekvencah (predvsem pri 8000 Hz) ugotovili pri tistih otrocih, ki so jih učitelji opisali kot slabše učence. Izguba sluha na visokih frekvencah je bila ugotovljena pri 3 % vseh vključenih v raziskavo. Izguba sluha je bila večinoma lažja.

Prispevek z Nove Zelandije je predstavljal raziskavo, ki je bila narejena v povezavi med izgubo sluha na visokih frekvencah in njenim izboljšanjem po operaciji v srednjem ušesu (npr. vstavev timpanalnih cevok zaradi prevodne naglušnosti – zastajanje vode v srednjem ušesu). Raziskava, narejena na vzorcu 88 pacientov, je pokazala, da se stanje sluha najbolj izboljša na frekvencah pod 8000 Hz, medtem ko izguba sluha na zelo visokih frekvencah še vedno ostaja.

Na kongresu je bilo moč zbrati številne zanimive informacije tudi pri predstavnikih različnih podjetij, ki so predstavljala svoje tehnološke novosti. Nekaj jih predstavljamo v nadaljevanju.

Podjetje Phonak je predstavljalo FM sistem, poimenovan ROGER PEN. Roger Pen (mikrofon) ima vgrajen pospeševalnik (akcelometer), ki zaznava nenadne pospeške (npr. mikrofon govorcupade z višine na tla ali na mizo); takrat se mikrofon

v trenutku za hip ugasne, s tem pa prepreči, da bi slušatelj s slušnim aparatom slišal glasen tresk ob padcu. Po padcu se hipoma ponovno aktivira in nadaljuje z oddajanjem. Prav tako je zmožen prepoznati, v kakšni legi (horizontalni ali vertikalni) se nahaja Roger Pen. Slušatelj s slušnim aparatom bo na tak način slišal vse osebe za omizjem. Kadar pa Roger Pen uporablja le en govorec (npr. predavatelj), takrat ga ta drži navpično v dlani. Slušatelj s slušnim aparatom bo na tak način slišal le predavatelja, motečega hrupa okolice pa ne. Roger Pen lahko uporabljamo tudi pri telefoniranju ali pa ga povežemo s prenosnikom in ga uporabljamo pri komunikaciji preko Skypa.

Podjetje Siemens je predstavilo vmesnik Easy Tek, ki ga obesimo okoli vratu in omogoča povezavo z različnimi bluetooth napravami, kot so televizorji, MP3 predvajalniki in pametnimi telefoni. V tem primeru poteka prenos zvoka direktno v slušne aparate. Poleg tega pa omogoča uporabo tudi v obliki daljinskega upravljalnika. Easy Tek je zelo preprost za uporabo. Z multifunkcijskim gumbom napravo vklopimo ali izklopimo, sprejmemo telefonski klic, spreminjamo programe ali menjujemo avdio zvočni vir iz MP3 predvajalnika na TV ali kam drugam. S sprednjima tipkama je možno uravnati jakost slušnih aparatov, LED lučka pa nam služi kot prikaz, kdaj bo potrebno ponovno napolniti baterije. Večtočkovni sistem je mogoče istočasno povezati z dvema pametnima telefonoma hkrati, kakor tudi z dvema avdio oddajnikoma (TV in ostale naprave).

MED[®]EL

AUDIO BM SEMINAR – AKTUALNOSTI V ORL

Katja Globevnik, Center za sluh in govor Maribor

25. in 26. septembra 2015 je bil v Novem Sadu organiziran seminar pod okriljem podjetja AUDIO BM na temo novosti s področja otorinolaringologije.

Podjetje Cochlear je predstavilo nov kostni slušni aparat Baha 5 in njihov najnovejši polžev vsadek Nucleus 6. Razvili so tudi novo peri-modalno elektrodo, ki omogoča ohranjanje ostankov sluha. Nucleus 6 omogoča uporabo brezžičnega sistema in možnost hibridnega poslušanja zaradi brezžične povezave med aparatom.

Del seminarja je bil namenjen tudi bilateralni implantaciji pri otrocih. Dr. Jiri Skrivan je opozoril, da je zelo pomemben čas med eno in drugo implantacijo. Za otroka je najugodnejša simultana implantacija, torej vstavev obeh polževih vsadkov znotraj ene operacije. Žal pa to zaradi zdravstvenih in fizičnih značilnosti otroka ni vedno mogoče, zato se odločajo tudi za zaporedno implantacijo. Raziskave kažejo, da če je časovna razlika med

implantacijo na enem in drugem ušesu prevelika, se bo pri pacientu aktiviral samo tisti del korteksa, ki je aparat prejel prvi. Optimalni čas za zaporedno implantacijo je 1 do 1,5 leta.

Prof. dr. Rade Kasanović je predstavil raziskavo podjetij Cochlear in MED-el na temo bilateralne implantacije. Obe raziskavi sta pri odraslih uporabnikih polževega vsadka potrdili, da pacientu drug polžev vsadek omogoča boljše poslušanje v hrupu, boljše razumevanje povedanega in lokalizacijo zvoka v prostoru.

Dr. Branka Mikić je govorila o implantaciji in uporabi polževega vsadka pri otrocih z več motnjami. V Srbiji trenutno sledijo naslednjim indikacijam za implantacijo: izguba sluha naj bo več kot 70 dB, diskriminacija govora pa manjša od 60 %; zmerne anatomske malformacije (možnost uporabe specialnih elektrod), enostranska gluhot, pridružene motnje pri otrocih in parcialna gluhot

(uporaba kratke elektrode ali hibrida). Danes operirajo že otroke pri 12-tih mesecih starosti (oziroma pri telesni teži 9-12 kg). Raziskave so pokazale, da je za otroka najbolj optimalno obdobje za razvoj jezika in govora v primeru, da je bila vstavev polževega vsadka narejena do 3. leta starosti. Če otrok pridobi polžev vsadek med 3. in 7. letom starosti, ima približno 50 % možnosti, da razvije ustrezno poslušanje in govor (Anu Sharma, 2007).

Surdopedagoginja Ivana Sokolovac je predstavila raziskavo o uporabi glagolskih časov pri otrocih s polževim vsadkom. V raziskavo je zajela otroke stare 4 do 8 let. Ugotovila je, da obstaja statistično pomembna razlika med otroci s polževim vsadkom in slišječimi otroci pri uporabi preteklika ter prihodnjika. Otroci s polževim vsadkom pri govoru pogosto izpuščajo pomožne glagole. Opozorila je na pomen zgodnjega pridobivanja in uporabe stavkov v rehabilitaciji. Takoj, ko otrok pridobi določene besede, jih moramo postaviti v funkcionalen stavek.

Prof. dr. Janez Rebol je predstavil vidike nove Bahe 5 in Codaksa – direktnega akustičnega stimulatorja kohlee. Codaks je še en zanimiv slušni pripomoček, ki ga je razvilo podjetje Cochlear in je namenjen osebam z mešano naglušnostjo (kot posledico otoskleroze), z izgubo sluha pri 60 oziroma 70 dB.

V zadnjem času je mogoče zaslediti vedno več raziskav na področju nevropatije slušnega živca (avditorna nevropatija). Raziskava v Indiji je pokazala, da ima avditorno nevropatijo 1 oseba na 1083. V 80 % je avditorna nevropatija povezana s

sindromi. Ugotavljajo, da je lahko takšnim ljudem v veliko pomoč polžev vsadek, ki omogoča boljši prenos informacij po slušnem živcu do možganov.

Dr. Ljiljana Čvorović je predstavila Tinitus Retraining terapijo, ki sta jo razvila Pavel Jastreboff in Jonathan Hazell. Metoda je sestavljena iz svetovanja (pacienta je potrebno naučiti, da mu problematičen šum postane nepomemben in nanj ni več osredotočen) in iz zvočne terapije.

Nucleus® 6 Sistem

10 LET PV PRI VIKTORIJI

Marija in Rudi Horvat

Viktorija je dopolnila 13 let, hodi v Osnovno šolo Lucija. Gluha je od rojstva, polžkov vsadek je dobila pri 2,5 letih. Postopek se je začel po sistematskem pregledu pri 18-tih mesecih, ker še ni govorila. Od operacije (odstranitev žrelnice), kontrole sluha v Izoli, različnih pregledov v Ljubljani, same operacije PV, nastavitve govornega procesorja, je že kar nekaj časa.

Njena, lahko bi rekli naša pot, ni bila enostavna. Od začetnih težav, čakanja na odzive in prve besede, do katerih ni in ni prišlo, je danes Viktorija uspešno dekle. Rada hodi v šolo, veliko ji pomenijo lepe ocene in uspešnost, tako je z odličnim uspehom zaključila 6. razred. Na njo smo vsi ponosni. Z vsakdanjim

trudom, željo, novimi izzivi, preizkušnjami in borbo si ustvarja možnosti za življenje v sliščem svetu. Vsekakor se bo njena pot učenja še nadaljevala, na v njeno življenje prihajajo nove izkušnje in preizkušnje, ki jih premagujemo skupaj, včasih bolj, včasih manj potrpežljivo. Vsekakor pa smo veseli dobrega, še kako potrebnega, sodelovanja z vsemi, ki obravnavajo oziroma so obravnavali Viktorijo na dosedanji poti.

Pred 13 leti se nama je po skoraj 16 urah, kljub 11 dnevnim zamudi, rodila težko pričakovana deklica. Ker ni zadihala, je bila dana na kisik, po dolgih 10-15 sekundah pa je le zadihala in zajokala. Od tega

trenutka naprej je bila neustavljiva radovednica, ki raziskuje svet skoraj brez spanja in počitka, saj je to za njo le izguba časa. Neprestano je ogledovala, se obračala, skakala in raziskovala svet, bila nestrpna, če je morala biti več kot pet sekund pri miru. Kljub petju, zibanju, nošenju, je po dveh urah končno zaspala, vendar je bila budna že po desetih minutah. Po prvem pregledu je bila preventivno napotena v razvojno ambulanto zaradi nepravilne reakcije pri pregledu, vendar ni nihče opazil, da bi bila gluha, saj je z ogledovanjem spremljala ropotuljico ter vso dogajanje v njeni bližini. Vedno je bila živahna, hiperaktivna, plezala po ceveh radiatorja do stropa, odzivala se je na zapiranje vrat (loputanje, prepih), če je kaj padlo. Le kdo bi si mislil, da je čutila le vibracije, lomljenje senc in podobno. Nekako smo jo vsi razumeli, ona pa nas.

Do sistematskega pregleda pri 18-tih mesecih še ni govorila, pri pregledu ni niti z zlogi poimenovala pokazanih živali, na poizkus z zvončkom ni reagirala. Kaj ne sliši? Najprej je bila napotena v SB Izola na pregled ušes. Ker je bila tako živahna, je preiskava pokazala, da nekaj sliši. Za svoj drugi rojstni dan je bila naročena na odstranitev žrelnice, saj je bila v nekaterih primerih povečana žrelnica razlog za neodzivnost. Kmalu po operaciji smo bili zaradi njene živahnosti pri ponovni preiskavi sluha

COCHLEAR NUCLEUS 5 & 6 AQUA+

napoteni v Avdiološko ambulanto v Ljubljano. Tudi tam je kazalo, da nekaj le zazna, vendar po nekaj preiskavah ter napotitvi na avdiometrijo (da je deklica zaspala so bili potrebni trije odmerki zdravila), je prišel izvid preiskave in pokazal, da ni nobenih zaznav niti z najvišjimi dražljaji. Šok. Kaj zdaj? Ali ima sploh kakšno možnost? Zakaj? Kako? Razlog gluhote nam še do danes ni znan, vemo pa, da ni dednost. Največji strah, mene kot mame, je bil, da bi moj otrok moral stran, v dom, kajti poznala sem fanta, ki zaradi gluhote ni živel doma. Izkazalo se je, da je pri Viktoriji še dobro, da nima nobenih zaznav, saj je upravičena do operacije. Najprej je dobila dva slušna aparata, vendar jih ni hotela nositi niti pet minut, ne glede na vse naše "predstave". Sledile so različne potrebne preiskave, zaradi primernosti operacije. Zadnja kohleografija je odločila, da bo operirana na desnem ušesu zaradi minimalnih zaznav pri preiskavi. Nisva vedela kako bo, želela pa sva si, če bi le bilo mogoče, da bi slišala vsaj avto.

Operirana je bila novembra 2003, vstavljen ji je bil Nucleus. Bila je zelo živahna, z vsemi povoji na glavi je skakala po bolnici ter si s tem skrajšala bivanje za en dan. Prva nastavitev je bila točno en mesec kasneje. Dobila je svoj prvi aparat in veliko škatlo z vso potrebno vsebino. Pri 2,5 letih je dobila aparat, ki ga je že prvič nosila ves dan. Začetki so bili zanimivi in stresni, prvo preverjanje nastavitev po enem tednu, dveh, nato kasneje. Kljub temu, da je rada nosila aparat, je tudi kakšno ušpičila. Enkrat ga je vrgla v WC školjko, drugič pa je naredila pravi dogodek za zavedanje staršev, kaj je imeti gluhega otroka. Zaklenila se je v kopalnico, si snela aparat in ga umivala v umivalniku. Nekako nam je uspelo razbiti luknjico v vratih in ji dopovedati, da naj odpre. Aparat smo hitro posušili s fenom in na srečo je delovalo. Zaradi njene hiperaktivnosti, potenja ter drugih dejavnikov se ji je aparat veliko kvaril. Menjava vrvic je bila pogosta, vsaj eno na leto smo morali sami kupiti. Zaradi krhkosti uhlja je nosila olivo, ki jo je morala pogosto menjati zaradi rasti ali pa tudi zaradi kakšnega ugriza. Njene nastavitve so bile vedno visoke, neugodja ni kazala in dokler ni znala povedati, je bilo to zelo težko ugotoviti, saj je vedno vedela, kaj drugi pričakujejo.

Že v času priprav na operacijo je bila usmerjena na obravnavo v CKSG Portorož, kjer sta ji bili dodeljeni, za nas najboljši, Mihela Medved in Ivica Bučar Jejčič, ki jo spremljata še danes in dobro sodelujemo. Vendar kljub dobri obravnavi, skupinskim in individualnim vajam ter vajam doma, njen napredek pri poslušanju in govoru ni bil nič kaj bleščeč. Po enem letu še vedno nismo bili prepričani, ali aparat deluje pravilno (kasneje je bilo ugotovljeno primerno delovanje), koliko v resnici Viktorija sliši, kaj zaznava, govora ni in ni bilo. Na skupinskih vajah smo srečevali otroke, ki so že kar lepo napredovali,

pri Viktoriji pa kljub vztrajanju, upoštevanju navodil, nasvetov, delu z njo, govora ni bilo. Tudi glede odziva na zvoke ter njenih slušnih zaznav nismo bili prepričani. Z okolico je komunicirala neverbalno, vezano na situacijo, vedno je dobro opazovala in bila ves čas aktivna. Ko je bila napotena k dr. Neubauerju, jo je ta takoj "prebral" in ji predpisal zdravlilo proti pomanjkanju pozornosti, ki smo ga morali kupiti v Italiji, vendar ji ni pomagalo, bila je še bolj divja. Nato je dobila vitamine B-Complex in B6, ki so jo počasi umirili, da se je dalo z njo učiti poslušanja. Kasneje je dobila tudi Quvital forte, ki ji je zelo pomagal. Nam je ostalo le vztrajanje in vaja. Po skoraj dveh letih vztrajanja je prišlo do prvih majhnih, vendar pomembnih korakov pri poslušanju in njenih prvih besed, za nas najlepših besed, mama in ata.

Kljub vsemu pa je na slušnem in govornem področju napredovala zelo počasi. Ko je prišel čas vstopa v šolo, sta bila govor in razumevanje, kljub napredku, slaba, zato smo odložili šolo za eno leto. V tem času je Viktorija pokazala zanimanje za črke in branje. To smo izkoristili ter začeli pod slike v revijah, zvezkih, na igrah, pisati besede. Ugotovili smo, da si slušno ne zapomni, si pa zapomni videno. To ji je zelo pomagalo, saj je zelo napredovala do vstopa v šolo. V prvem razredu je dobila svojo prvo učiteljico Tanjo Š. M., ki jo je zelo dobro spremljala do konca 3. razreda. O njenem delu z Viktorijo piše v 4. Zborniku. Viktorija je svoj govor in razumevanje razvijala, tudi tedensko z branjem in pripovedovanjem knjig. Proti koncu prvega razreda je dobila nov aparat in FM pripomoček, ki ji pomaga pri razumevanju.

V rasti in napredovanju iz razreda v razred prihajajo tudi odnosi do vrstnikov, ki so dinamični. Včasih prihaja do konfliktov, zaradi nerazumevanja, hitrih reakcij, vsekakor pa puberteta prinese tudi drugačno dožemanje okolice. Viktorija se vedno bolj zaveda gluhotе, z vrstniki ustvarja odnose, vendar je tudi osamljena, prihaja pa tudi do težav v razumevanju, navezovanju in vzdrževanju teh odnosov.

Viktorija je uspešno dekle, rada hodi v šolo, dela naloge, se uči, trenira atletiko, veliko ji pomenijo lepe ocene in uspešnost. Z vsakdanjim trudom, željo, novimi izzivi in preizkušnjami si ustvarja možnosti za življenje v slišnem svetu. Vsekakor se bo njena pot učenja še nadaljevala. Sedaj pa je z odličnim uspehom končala 6. razred in že veselo čaka na novo šolsko leto.

Veseli in hvaležni smo za vso razumevanje in sodelovanje z vsemi, ki obravnavajo oziroma so obravnavali Viktorijo in ji kakorkoli pomagali na dosednji poti. Sprotno in odkrito reševanje težav in nejasnosti prinese dobro sodelovanje, zadovoljstvo ter usklajenost pri vseh, kar je za otroka še kako

pomembno.

Na koncu naj dodam še zapis razredničarke Andrejke Ozebek, ki ji Viktorija zaupa in s katero dobro sodelujemo:

"Vsak je edinstven, drugačen na svoj način. V času obiskovanja šole se sklepajo prijateljstva, simpatije, tkejo se vezi, ki nas zaznamujejo za vse življenje. Kljub svoji drugačnosti (gluhosti) je tudi Viktorija del vsega tega. Obiskuje 6. razred in ima 23 sošolcev. Viktorija je izredno marljiva in delovna, motivirana z veliko vedoželjnostjo in željo po uspehu, zato je tudi zelo uspešna učenka. Pri pouku sedi spredaj, kjer lažje sledi razlagi učitelja, vendar je večkrat kljub temu težko, saj pogoji v razredu niso idealni (hrup, FM). Pa vendar pri uri sodeluje, dviga roko, sprašuje, želi kaj povedati. Zapis snovi je včasih lahko težava, saj se zgodi, da Viktorija kakšne besede ne razume, zato jo ali napiše narobe ali pa v zapisu izpusti. Nerazumevanje pojmov tako ne more pomeniti razumevanja snovi. Da bi se izognili nerazumevanju zaradi napačnega zapisa, imava z učenko dogovor, da mi po učni uri nastavi na mizo zvezek z lističem, na katerega zapiše neznano besedo ali pa le označi zapis, za katerega želi, da ga pregledam. Pri ostalih predmetih to naredi tako, da v zapisu z rdečo barvo podčrta nepoznane besede. Na tem mestu moram dodati, da učenka veliko dela v zapise vloži tudi doma, kjer ji izdatno na pomoč priskočijo starši. Viktorijo poučujem geografijo, pri uri DSP pa skupaj pregledava snov zgodovine in naravoslovja, narediva domačo nalogo, raziščeva kakšen pojem, popraviva zapis snovi. Tudi med nama se je stkala vez. Vesela sem, da mi učenka zaupa, da ve, da se z mano lahko počuti varno. Varno v smislu, da lahko brez vsakršnih zadržkov razvija svojo vedoželjnost še naprej, jaz pa ji pri tem pomagam na svoj način. Pa ne samo to. Viktorija ima kljub svojim primanjkljajem veliko srečo, saj jo v vsakem trenutku podpira in ji pomaga njena družina. Zato bo uspešna tudi v prihodnje.

Take sreče nekateri učenci nimajo."

Toliko o naši Viktoriji in pogumno novim izzivom naproti.

Sončna pot 14 a
6320 Portorož

13 LET TIŠINE

Tatjana Munda

Rodila sem se leta 1962 v Mariboru, kjer živim še danes. Nikdar si ne bi predstajala, da bom oglošela, vendar sem, in tako »dobila« 13 let skorajšnje TIŠINE.

Leta 2002 sem bila na testiranju za sluh in tam mi je zdravnica dala vedeti, da malo slabše slišim, da mi, če se bo to poslabšalo, priporoča slušne aparate. Nisem si predstavljala, kako to izgleda. Bila sem malo prestrašena, kaj se to dogaja z menoj. V službi zaenkrat še nisem imela težav s strankami, sem namreč trgovka, ki to delo opravljam še danes. Na žalost se je ta trgovina zaprla in sem si morala poiskati zaposlitev drugje. Leta 2006 sem dobila zaposlitev v TUŠ-u kot blagajničarka. Po dveh letih dela me je šefica opozorila, da se ne odzivam na klice po zvočniku. Zato mi je predlagala, da obiščem zdravnika za sluh. Šla sem na testiranje, kjer so ugotovili, da se mi je sluh poslabšal. Tako sem dobila prve slušne aparate. Na začetku uporabe aparatov sem dobro slišala. Po petih letih se mi je sluh ponovno poslabšal. Šla sem po nove aparate, ki pa mi niso več dobro služili. V službi sem se začela zapirati vase, saj sodelavk nisem več slišala, pa tudi kako žaljivo besedo je katera izrekla, da se z menoj ne morejo več pogovarjati, ker jih tako ali tako nič ne slišim. Šefica me je dala tudi na drugo delovno mesto, da nisem bila več tako povezana s strankami. Bilo mi je zelo hudo. Izogibala sem se družbe, najraje sem bila SAMA.

Leta 2009 sem postala babica. Dobila sem vnučka Matica. Moje misli so bile, a bom slišala, kako me vnuk kliče, kako se bom z njim pogovarjala.

Konec leta 2012 mi je hči Mojca rekla, da naj grem na društvo gluhih in naglušnih v Mariboru h gospodu

Milanu Kotniku. Razložila sem mu svoje težave, da ne vem, kam naj se še obrnem in, ali mi lahko kako pomaga. Napotil me je k dr. Janezu Rebolu, ki je ugotovil, da mi aparati pri moji gluhoti več ne pomagajo. Predlagal mi je polžev vsadek.

Seveda sem se takoj strinjala, saj slabše kot je bilo, ni moglo biti. Med tem časom, ko sem čakala da pridem na vrsto, sem naredila razne preiskave. Po dveh letih sem dobila vabilo, da se oglasim v bolnici. Letos junija pa je prispelo iz ambulate UKC Maribor pismo. V trenutku me je obdalo veselje ter strah ob enem. Prišel je dan, ki ga ne bom nikoli pozabila, minil je v upanju, da bom mogoče še kdaj slišala. Sledil je sprejem v bolnici, peturna operacija, ki sem jo lepo prestala. Prvo srečanje z družino je bilo zanimivo, saj so vsi pričakovali, da bom ponovno slišala, no na to sem potihoma upala tudi sama, čeprav sem se zavedala, da me čakajo še terapije ter spoznavanje s samim aparatom, ki ga imam trenutno v svojem telesu. Bližal se je dan, da dobim vse pripomočke, ki so potrebni, da bom ponovno slišala.

Prvi obisk pri g. Milanu Brumcu na Centru za sluh in govor Maribor. Prvi glas, ki sem ga slišala, je bil ravno njegov, zvenel je kot otroški, piskajoči glasek. Bilo mi je zelo smešno. Po nastavitvi me je potolažil, da se bom s časoma navadila glasov. Takoj sem ugotovila, da lepše slišim in da se moji čuti prebujajo. Po nastavitvah sem se odpravila domov, slišala sem ptičje petje, svojo hojo, glasbo ki je odmevala ... vse je bilo tako GLASNO. Od veseljelja bi najraje mimoidočim povedala da SLIŠIM.

Vstopila bom v novo, ampak drugačno dobo svojega življenja. Da ponovno obudim center v možganih, hodim k logopedinji. Podučila me je glede zvoka in raznih besed.

Danes sem ponosna, da sem se tako odločila. Sedaj se tudi z vnukom, ki ima vsak dan veliko vprašanj, lahko pogovarjam. Zahvalila bi se vsem, ki so mi dali upanje in podporo. Velika zahvala dr. Rebolu, da mi je priporočal polžev vsadek in mi ga tudi operativno vstavil.

Slišечи se ne zavedajo, kaj je to biti gluh, živeti v tišini biti brez prijateljev in družbe, ki te ne sprejme več. Jaz se zavedam, saj sem vse to doživela. Sluh je eden in edini.

CODACS

POTOVANJE V TIŠINO IN IZ NJE

Darja Pajk

Ko se kot sliščeča odrasla oseba srečaš s počasno izgubo sluha, ko ožiš svet okoli sebe, ko ti tudi najmočnejši slušni aparati ne služijo več, se počutiš popolnoma izgubljenega.

MED^oEL - Sonet

Zapirajo se ti dejavnosti, s katerimi si se pred tem ukvarjal, okoli sebe imaš okolje, ki ne pozna tvoje oviranosti in ne zmore razumeti, da ti povzročajo težave tiste reči, ki so ti bile v preteklosti v veselje.

Odločitev, da ne zmoreš več, da potrebuješ več, je velikokrat odvisna od posameznika. Ne od zdravnika, od okolja, temveč od tebe samega. Odločitev je težka, prisotni so strahovi, vprašanja. Nihče ti ne more podati zagotovila, da bo vse dobro, da se boš vrnil v objem zvoka in besede.

Informacije, ki jih kot odrasla oseba pridobivaš, so večinoma verbalne, pojavljajo se vprašanja, koliko jih res razumeš, saj nenehno ponavljanje, kaj je kdo povedal, spravlja človeka v obup.

Stiske, v katerih se znajdeš: ali razumeš povedano, koliko res razumeš, so me izzvale, da sem postala izjemno kritična, saj sem vse prevečkrat naletela in še vedno naletim na brezbržnost v informiranju. In jaz sem rabila informacije. Čemu bi kot odrasla oseba ob sebi vodila nekoga, da bi mi pomagal v komunikaciji? Saj sem vendar sama odrasla oseba, ki skrbi za druge.

Tako sem prebrodila mučno obdobje preiskav

pred posegom implantacije, saj zaradi slabega govornega razumevanja pogosto nisem dobro razumela povedanega in v neizmerno veselje mi je bilo vsakokrat, ko so bile informacije pisne.

Občutki strahu, ki so se porajali, so bili veliki, saj je od mojega uspešnega razumevanja okolja odvisno moje preživetje in zmožnost skrbi za otroke pravzaprav.

Pred samim posegom sem občutila strah v smislu - kam odhajam? Bom dobila svoje življenje nazaj, normalnost vključevanja, neodvisnost ali bo pred mano kup novih izzivov? Tik pred posegom sem dobila sporočilo prijatelja z društva Auris. Mislim nate. Besedi, ki dajeta moč, ko veš, da tudi če ne bo šlo vse tako, kot si želiš, boš imel prijatelje, ki ti bodo stali ob strani. Ki te bodo razumeli, saj so v podobni situaciji kakor ti.

Sam poseg ni bil nič posebnega, prijetno uspavanje, zbujanje z občutkom žeje, skorajda nobene bolečine, le povoj na glavi. In neizmeren občutek strahu. Bo delovalo?

Mesec dni razmišljanj, strahov. Prvi fitting. Občutek razočaranja in tesnobe. Nisem slišala. Tudi logopedinja nekako ni zmogla prikriti razočaranja, morda skrbi. Toda to je tisto, kar daje vrednost. Občutek, ki si ga ljudje delimo. Kljub temu, sva se trudili in nadaljevali s preizkušanjem. Morda pa sem slišala in nisem zmogla prepoznati, ločiti tinitusa od zvončka. Ne vem.

Bilo mi je težko. Morda še težje zaradi vrtočlavic, pritiska za očmi in predvsem, ker sem imela občutek, da me ne glede na simptome, ki sem jih opisovala že dlje časa, nihče ne jemlje resno. Poslušanje s slušnim aparatom na moji neimplantirani strani me je bolelo, povzročalo mi je vrtočlavo in motnje ravnotežja. In v tako slabem stanju sem bila dejansko na fittingu. Kakšno olajšanje, ko me je le ena od zdravnic vzela

pod svoje okrilje, se mi posvetila in diagnosticirala težave, ki so jih ob takojšnji hospitalizaciji rešili s timpanoplastiko.

In ob tem je nastopila okoli mene tišina. Slišala sem le tinitus. Ves čas.

Izziv, da se spopadem s tišino in funkcioniram v svojem sliščem okolju. Ko vedno znova srečaš ljudi, ki bi resnično morali vedeti, da ob diagnozah, ki jih imam, ne slišim. Ne sprenevedam se, res ne slišim. Torej razlage, znova in znova. Pristop in pogovor na pravi način, ker sem jaz želela vedeti, kaj je z menoj, kaj bo z menoj in kaj se skupina zdravnikov na viziti pogovarja o meni.

Pocesor, izbrala sem si Rondo, saj je bila moja neizmerna želja, da nimam ničesar več v okolici uhljev, sem vztrajno nosila, kljub temu, da nisem slišala z njim ničesar razen brenčanja in žaganja v svoji glavi. Vsak dan v času hospitalizacije 8 do 10 ur dnevno. Skušala sem razumeti, kaj se mi dogaja. Veliko časa, podnevi in ponoči, sem preživela na socialnem omrežju ter iskala informacije. K sreči je svet velik in vedno se najde kdo, ki te podpre in podeli izkušnjo. Mrzlično sem iskala informacije o tem, kaj se mi dogaja, kakšne so izkušnje, kaj lahko pričakujem. Rabila sem moč, da sem bila lahko kljub vsemu mama, da sem lahko bila hči, sestra, prijateljica, saj sem bila tista ključna oseba, od katere so pričakovali, da ve vse. Da pozna dogajanje. Saj se vendar že kar nekaj časa ukvarjam s tem. In vsi so se bali neuspeha, najbolj seveda jaz. Socialno omrežje in svetovna podporna skupina me je spodbujala, tolažila, mi govorila, naj bom potrpežljiva, da traja različno dolgo. Da so odzivi različni, le vztrajam naj. In sem. Ne glede na del dneva sem dobila oporo, ne glede na neumnost, ki sem jo vprašala, sem dobila odgovor. In dobila sem moč, da se postavim na noge.

Ker je moja poklicna usmeritev delo z invalidno populacijo, načrtovanje za doseganje ciljev, sem si seveda izdelala osebni načrt napredovanja. Bila sem pozorna na vsa dogajanja, na vsak šum, na vsak dražljaj, na vse, kar bi moralo povzročiti določen zvok. In prvi zvok, ki sem ga slišala in razumela, je bil zvok padlega lončka za zdravila. Pk, pk, pk. In nato se mi je odprlo. Deseti dan po prvem fittingu sem začela s prepoznavanjem, ozaveščanjem. Kako ropota stol, se zapirajo vrata, kako se sliši metanje predmetov ob tla, tapkanje.

Govora mesec dni po fittingu še vedno nisem razumela. Le posamezne zvoke, ki sem jih skušala ločiti od zvoka v svoji glavi. Tinitus namreč ni popustil. Najmočnejši in boleč je bil takoj, ko sem si namestila vsadek. Včasih sem ob tem zbirala pogum, da sem se soočila s prvo bolečino in neprijetnostjo, kasneje sem se zvoka nekako privadila in tudi ločevala posamezne zvoke. V času druge hospitalizacije sem imela drugi in tretji fitting. Prepoznavanje zvokov tam je bilo naporno. Vedno. Kaj je boleče, kaj ni, kaj mi ustreza in kaj ne. Ugotavljaš in ne veš, kako bi se pravzaprav odločil. Razlike so malenkostne, razen, ko ti zvok povzroči bolečino. Nisem si predstavljala, da lahko zvok povzroči tako hudo bolečino.

Doma sem vsak dan trenirala poslušanje. V spomin sem si skušala priklicati vse zvoke, ki sem jih poznala pred svojim 15 letom. In preizkušala sem jih. Vsakega posebej, več skupaj, notri, zunaj.

Počasi sem pričela z razumevanjem besed. Potrpežljivost mojih hčera je bila neizmerna, eno in isto besedo so ponovile 10, 15 ali 20 x, da sem jo prepoznala, da sem jo razumela in ponotranjila.

Računalnik, tablica sta bila nepogrešljiva. Poiskala sem si tekste, ki sem jih poznala, poslušala sem govor, glasbo, sprva tisto otroško spevno, iskala sem tiste zvoke, ki so mi bili prijetni. Delala sem si zabeležke o tem, kakšen zvok me moti, kaj me boli, kaj ni prijetno, kaj je prijetno. Na fiteginge sem prihajala oborožena z informacijami, kaj bi želela, kaj želim doseči, kakšen naj bi bil zvok, do katerega bi rada prišla. Kajti spomnila sem se zvokov iz preteklosti in želela sem jih slišati ponovno. Enako.

MED-EL

Vsak dan sem namenila učenju poslušanja intenzivno vsaj 5 ur, 3 ure sem vadila prepoznavanje besedišča. To sem delala sama. V družbi sem se skušala izogibati branju iz ustnic, ogledovanju in najtežje za hčere je bilo, da je bilo nenadoma spremenjeno pravilo »enega metra pred menoj in gledanja v obraz«. Novo pravilo »gledanja mimo obraza, govora z različnih razdalj« smo uveljavljale kar nekaj časa.

Počasi se je moja komunikacija izboljševala, raven razumevanja je postajala čedalje boljša, želela pa sem ocenitev le-te. Na spletni strani MED EL sem našla teste, ki sem jih naredila, vendar mi je bilo to premalo. Izjemno dobro sem razumela, če sem poslušala preko direktnega vklopa (slušalke), v tem primeru je bilo moje razumevanje 100 %. Tudi glasba mi je zvenela prijetno. Slabše je bilo razumevanje avdio medijev brez slušalke, toda razumevanje govora na vedno večje razdalje se je izboljševalo. Izkoristila sem vsako priložnost za učenje in beleženje, kako slišim in razumem. Še vedno pa me je motil hrup v prostoru in mi oteževal razumevanje.

Zabavala sem se ob prepoznavanju zvokov in neizmerno lepo mi je bilo, ko sem slišala nežno grčanje psa Tora, ko sem slišala njegovo hojo po tleh. Kremplje na tleh. Nikoli nisem vedela, da pravzaprav tako glasno hodi. Meni je deloval neslišno. Navdušena sem bila, ko sem se s hčerami lahko pomenila o čem iz sobe v sobo. Ni mi bilo potrebno iskati izvora zvoka. Enostavno sem razumela. Kako navdušujoč občutek.

Vsak dan sem tudi poslušala približno enako glasbo na you tubu in si počasi izklapljala podnapise ter skušala razumeti.

Program glasbe sem širila in dodajala zahtevnejše vsebine. Po dobrih dveh mesecih samostojne rehabilitacije sem bila usmerjena na vaje poslušanja k logopedinji in njeno navdušenje je bilo navdušujoče tudi zame. Prvo testiranje mojega razumevanja, nove vaje v slovenščini, nove zahteve, ponovno učenje, kje so težave, na kaj sem pozorna. Mehanizem vgrajevanja posameznih besed v moje misli, ločevanje tistih drobnih težkih razlik.

Vrnitev na delovno mesto po dobrih 4 mesecih je bila nekaj prav posebnega. Veselje sodelavcev, ki so me spremljali na moji poti v tišino in potem moj preporod. Slišim in razumem. Veselje uporabnikov, ki so prav tako sledili moji poti navzdol in nato navzgor. Tudi ob njih sem se ves čas učila. Kako kdo spregovori, kakšni so zvoki. Ali razumem in kako razumem slabo artikulacijo govora.

In seveda, opremili so me s telefonom. Ker slišim, razumem in se lahko dogovorim. Še vedno sem previdna in sklepam točne dogovore le pisno.

Če sklenem svoje popotovanje, lahko rečem, da je bilo izjemno težko. Ker prihajam iz sveta zvoka, ker sem se bila primorana spopadati tako z ovirami v sebi kot izven sebe, ker sem bila primorana ob soočanju s tem, da ne slišim, obenem s tem seznanjati in informirati okolico, kaj pomeni ne slišati, kaj pomeni slabo slišati. Stalno usmerjanje na poslušanje je lahko utrujajoče, so zvoki, ki bolijo, so zvoki, ki se jih ne prepozna, so strahovi, kaj če mehanizem odpove, če je karkoli narobe. So stiske in frustracije, nemoč in obup. In potem vrnitev nazaj, neizmeren občutek sreče, neizmeren občutek svobode in moči. Občutek hvaležnosti, da ponovno slišim, da sem lahko spet jaz.

Vrnitev življenja skorajda v normalo. Veliko bolje kakor kadarkoli s slušnimi aparati. Zvok z vsadkom je moj, notranji, dosegla sem skoraj identične zvoke, ki se jih spomnim s svojih otroških letih.

Pa vendar, potrebno se je zavedati, da včasih vsa tehnologija, ves napor in trud, ki ga vložimo v rehabilitacijo, nista dovolj. Včasih se narava poigra z nami na prav poseben način in nas postavi na preizkušnje, ki jih ne želimo, pa smo jih primorani sprejeti. Zelo težko je. Vendar vsekakor lažje sedaj, v dobi tehnologije, ko nam je omogočena pisna komunikacija, ko vedno lahko najdemo sogovornika. In prav zato, ker sem sama imela slabo podporo drugih uporabnikov polževih vsadkov v Sloveniji, sem na socialnem omrežju ustanovila skupini Polžev vsadek – Izkušnje in Slušni aparati – Izkušnje, kjer se lahko izmenjajo IZKUŠNJE. Ker tudi v Sloveniji smo le-te pripravljeni podeliti z vsemi tistimi, ki se podajajo morda na to pot, ali pa se odločajo, da bodo po tej poti šli njihovi bližnji. Predvsem pa me je osebno razveselila pripomba ene od mamic, da sedaj lahko malenkost bolje razume, kaj doživlja njen otrok. Kajti potovanje v svet zvoka ni preprosto, zahteva veliko in žal, kljub tehnologiji, smo še vedno gluhi. Smo pa skupina, ki je v pretežni meri usmerjena v govor, branje in pisanje in nam je pisna podpora v izjemno pomoč. In ker je okolje premalo ozaveščeno o tem, kaj pomeni ne slišati in kako pomembna je samostojna komunikacija, organiziram predavanja in delavnice s področja naglušnosti, oglušlosti in seveda uporabe pripomočkov. Z menoj lahko stopite v stik na naslovu:

darja.pajk@upp.si

MOJA POT DO SLUHA

Rado Regent

Sem eden preredkih srečnežev, ki mi je bilo dano, da ponovno SLIŠIM. Poskušal bom opisati vsa čustva in dolgo pot do sluha.

Moja bolezen, povezana s sluhom, se je začela daljnega leta 1978. Sam v začetku bolezni nisem ničesar opazil ali občutil. Da slišim slabo, so prej opazili moji bližnji, sodelavci in prijatelji. Ni minilo veliko časa, ko sem doživel prve vrtoglavice in s tem tudi slabo počutje. Ker se mi je stanje slabšalo, me je zdravnik napotil v UKC v Ljubljano. Avdiogram je pokazal, da slabše slišim na desno uho. CT glave pa je pokazal tumor, ki so ga operativno odstranili. Rehabilitacija je bila dolga in naporna. Po tej operaciji sem na desno uho ostal gluha, na levo pa sem še kar dobro slišal. Pa tudi vrtoglavice so bolj ali manj ponehale, tako sem se lahko bolj posvetil družini in delu. Kljub jemanju zdravil so se vrtoglavice sčasoma zopet pojavile in tudi sluh je počasi, a vztrajno, usihal. Zato so mi leta 1999 predpisali slušni aparat. Dan, ko sem prvič dobil slušni aparat, mi bo za vse življenje ostal v spominu. Ko so aparat vklopili, se mi je zdelo, kot da se mi je v ušesu nekaj odprlo. Vse zvoke sem slišal zelo močno in razločno. Bil sem osupel nad glasovi, ki jih prej sploh nisem več slišal. To je bilo res lepo doživetje. Kljub temu sem se na aparat zelo počasi privajal. Ko sem bil utrujen in nervozen, me je motil prekomerni hrup.

Zadnja leta pa je moj sluh upadel do te mere, da mi niti slušni aparat ni več pomagal. Govor ljudi je bil zelo popačen in nerazumljiv. Obdajal me je

le moteči hrup. Postajal sem potrta, melanholičen, depresiven in še bi lahko našteval. Znašel sem se v slepi ulici, zato sem se obrnil na dr. Matjaža Krajnca, ki mi je predlagal polžev vsadek. Rekel mi je, da je to še edina rešitev, ki mi ostane. Ko človek tone, se oprime vsake bilke, saj slabše kot je, tako ne more biti. Kljub temu sem ostal optimist.

V UKC Ljubljana so mi naredili vrsto preiskav, vendar izvidov ni in ni bilo. Zato sem odšel po pomoč v UKC Maribor, k dr. Janezu Rebolu. Že po prvem pregledu so me uvrstili na listo čakajočih na polžev vsadek. Bil sem presenečen nad hitrostjo reakcije, prijaznostjo in razumevanjem moje neizmerne želje in upanja, da bom zopet slišal. Kot sem že omenil, sem bil zadnja leta 100 % gluha. Ko so ljudje to opazili, so se me začeli izogibati, saj jim je bilo neprijetno mahati z rokami ali pisati na listke, da smo se lahko sporazumeli. Počutil sem se odrinjenega. Z ust mi je bilo pogosto težko razbrati, kaj mi govorijo. Marsikdo ni imel potrpljenja z mano, včasih tudi domači ne. Zato gluha človek ostaja večkrat brez potrebnih informacij. Potrudijo se, da ti povedo samo to, kar je nujno.

Na vratih ordinacije v UKC Maribor je prilepljena pesem avtorice Helene Sajko, ki nazorno govori o teh občutkih:

**Te prosim, ne kriči tako,
se k meni obrni, povej mi lepo.
Ironija, posmeh zelo me boli,
še posebej od kulturnih ljudi.
Sprašuješ, zakaj v družbi molčim
in mnogim puščoben se zdim.
Rad bi bil prešerno vesel,
če bi njih govor prav razumel.
Nikogar za milost ne prosim,
udarec narave v srcu jaz nosim.
Se znova in znova trudim tako,
da bi bilo drugim in meni lepo.
Zatorej te prosim, ne kriči tako.
Se k meni obrni, povej mi lepo.**

No, kdor čaka, dočaka! Po skoraj enem letu so me na priporočilo dr. Matjaža Krajnca sprejeli v UKC

Maribor in mi naredili vse preiskave. Dr. Janez Rebol me je o poteku operacije natančno in prijazno seznanil ter me 12. 12. 2013 uspešno operiral. Dobil sem polžev vsadek.

Po okrevanju sem nestrpno čakal datum 7. 1. 2014, ko sem dobil zvočni procesor. Ves evforičen, s kovčkom, ki mi ga je dal dr. Janez Rebol, v roki, sem odšel k ing. Milanu Brumcu na prvo nastavitev. Z velikim zanimanjem sem spremljal vsak njegov gib, ko je sestavljal zvočni procesor. Vznemirjen sem čakal na prvi zvok. Zdelo se mi je, da ga ne bom dočakal. Po dolgih petnajstih minutah, ko je bila nastavitev končana, sem zaslišal prasketanje in čudne zvoke. Ne vem, kako bi še opisal to slišanje. Nato pa zaslišim oddaljeno, malo čudno govorjenje. Nisem kaj dosti razumel, ugotovil pa sem, da se pogovarjajo. Počasi, zelo počasi pa je bilo vse bolje. Že med nastavljanjem programa sem tu in tam razumel kakšno besedo. Nato je sledilo še testiranje. Ponavljal sem za njim številke, črke in besede. Ko sva končala, mi je rekel: »Ma, vi ste super!« Z besedami se ne da opisati občutkov, ko

zaslišiš! Ne najdem tako lepih besed! Občutki so nepopisno lepi, kaj lepi, FANTASTIČNI!

Ko sem se vrnil, se domači niso mogli načuditi, da se z njimi pogovarjam. Vsak naslednji dan je bilo bolje.

Za slišče ljudi je to nekaj vsakdanjega, za nas, ki prej nismo nič slišali in zdaj slišimo, je to PRAZNIK!

Ne vem, kaj bi še napisal na to temo, ki je zelo obširna, čustvena, žalostna, srečna ... Toliko je teh občutkov, da se že vse preveč prepleta. Poskušal sem povedati po svojih močeh, kako sem bil žalosten. Sedaj, ko zopet slišim, pa življenje zajemam z veliko žlico.

Za svojo srečo se iskreno zahvaljujem vsem, ki so s srcem in požrtvovalnostjo to omogočili, posebej dr. Matjažu Krajncu, dr. Janezu Rebolu, dipl. ing. Milanu Brumcu ter surdopedagoginji prof. Miheli Medved.

VABILO NA TRADICIONALNO SREČANJE UPORABNIKOV PV IN NJIHOVIH DRUŽIN NA PIKNIKU V MARIBORU

V SOBOTO, 11. 6. 2016 OB 10. URI

SPOŠTOVANI!

Vabimo vas na **19. piknik** uporabnikov polževega vsadka in njihovih družin.

Piknik bo v soboto, **11. junija 2016**, na Centru za sluh in govor Maribor, Vinarska 6 s pričetkom ob 10. uri.

Poleg dobre volje s seboj prinesite tudi nekaj domačega peciva ali sadje.

Piknik bo v vsakem vremenu!

Za udeležbo na pikniku se prijavite najkasneje do 6.

6. 2016 tako, da podatke (*ime in priimek prijavitelja, naslov, telefonska številka, elektronski naslov, število odraslih udeležencev in število otrok*) pošljete:

- po elektronski pošti na naslov:

diana.ropert@csgm.si

- na tel: **02/ 228 53 58**

- na naslov:

SREČANJE UPORABNIKOV PV
Center za sluh in govor Maribor
za Diano Ropert
Vinarska 6
2000 Maribor

Pričakujemo vas!

Tim za PV Maribor

LUKČEVE PRIGODE

Sergeja Grögl, Center za sluh in govor Maribor

Preberi zgodbico in gotovi, kaj se je zgodilo Lukcu na poti proti šoli.

SONCE SKOZI

KUKA, IZ POSTELJE PRILEZE

. POČASI

V

ODKORAKA, KJER PRIJATELJ

ČAKA. POT GA VODI

SKOZI

, LISTI,

VSEPOVSOD. NA POTI

GA POZDRAVI, KI ČEPI V MOKRI

. HOPA, HOPA, SEM IN TJA, SIVI

PRISKAKLJA. Z MAJHNIM

POVOHLJA IN V GRMOVJE

ODSKAKLJA, KJER JE SLASTNA

. LUKA, HITRO POT POD NOGE,

ŠOLSKI ŽE ZVONI. TUDI

GLASNO KRAKA IN V

GA PODI.

PRAVOČASNO V

VSTOPI, PIŠE, RIŠE, SE UČI, KOMAJ ČAKA DA

V

, K

ODHITI.

Razlaga fraze:

Pot pod noge: hitro oditi proti šoli

VELIKO ZABAVE OB BRANJU, POGOVORIH, PRIPOVEDOVANJU, OPISOVANJU, RIMAH IN SEVEDA BARVNIH USTVARJANJIH!

NA NEZNANEM PLANETU

Tine Hajdnik, 1. razred, OŠ Loče

NA NEZNANEM PLANETU JE PRISTALA MOJA RAKETA. NA PLANETU SO DOMA POŠASTI. TUDI JAZ ŽIVIM NA PLANETU. VOZIM VRTALNIK, RAKETO. SATELIT SNEMA ANTENE NA PLANETU. VESOLJSKA LADJA LETI, V NJEJ SO MARSOVCI. SPODAJ IMA MODER DIM, DA HITRO PELJE. V NJEJ SO VESOLJCI, KI OPAZUJEJO MOJ PLANET.

VRTALNIK KOPLJE PO PLANETU. KO PRIPELJE DO POŠASTI, JO POŽGEČKA.

SOSEDOVA RAKETA SE JE ZALETELA V MOJ PLANET IN SE ZAKOPALA. NA PLANETU IMAM TUDI SOSEDA. STANUJE V VESOLJSKEM ŠOTORU.

IZ MOJEGA PLANETA LAHKO VIDIM ZEMLJO, LUNO, VENERO, SATURN, SONCE IN MARS. PROTI PLANETU LETI METEOR.

Tine Hajdnik, 1. razred, OŠ Loče

Ves svet zvoka v enem samem kosu

Poslušajte svojo najljubšo glasbo, čutite se povezani z množico pri doživetjih v živo ali pa samo prisluhnite zvokom narave pred vašimi vrati, RONDO vam omogoča vse to in več v enem samem kosu.

hearLIFE

Prvi
"Single-Unit"
govorni
procesor
za PV

RONDO[®] Samo natakni ga in pojdi!

Resnična svoboda gibanja z implanti Cochlear

Wireless oz. brezvrični dodatki
za lažje poslušanje in komuniciranje
za aparate Nucleus 6, BAHA 4 in BAHA 5

Aqua+
za brezskrbno uživanje v vodi
za aparate Nucleus 5 in Nucleus 6

Za več informacij se obrnite na

web: www.posluj.si
email: info@posluj.si
tel.: 031 / 737363